

BASISVAARDIGHEDEN ONTWIKKELEN IN DE BEROEPSCONTEXT

INGE VAN MEELIS

ITTA – kennisinstituut voor taalontwikkeling
Taalleren voor en door de praktijk

BASISVAARDIGHEDEN ONTWIKKELEN IN DE BEROEPSCONTEXT

- Basisvaardigheden in het mbo?
- Hoe ontwikkelen?
- Onder welke omstandigheden?

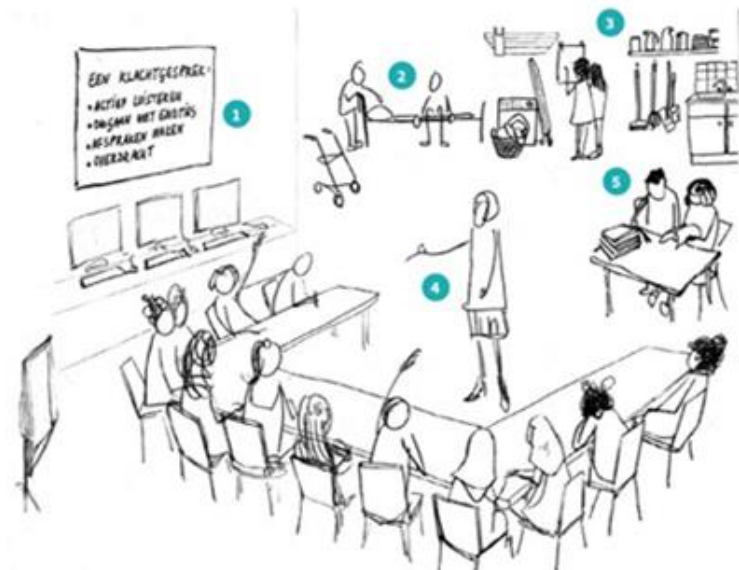
WAAROM

BASISVAARDIGHEDEN ONTWIKKELEN

IN DE BEROEPSCONTEXT

Belang van...

- onderhoud
- motivatie
- toepassen

Inspectie van het Onderwijs
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

**Basisvaardigheden
verdienen meer aandacht**

**Oproep: meer inzetten op
basisvaardigheden**

BASISVAARDIGHEDEN?

- Wat zijn basisvaardigheden volgens jullie?
- Bespreek in tweetal (2 minuten)

De staat van het onderwijs 2022

Mbo - Hoofdlijnen

Basisvaardigheden verdienen meer aandacht

Studenten hebben basisvaardigheden op het gebied van **Nederlandse taal, rekenen** en **burgerschap** nodig voor hun schoolloopbaan en om te functioneren in onze samenleving. Het aantal studenten dat het onderwijs onvoldoende geletterd en/of gecijferd verlaat, neemt toe en het burgerschapsonderwijs stagneert.

MASTERPLAN BASISVAARDIGHEDEN IN BASIS- EN VOORTGEZET ONDERWIJS

- Extra tijd en ruimte voor kwalitatief goede leraren
- Effectieve leer- en ontwikkelmiddelen
- Aansluiting school en omgeving
- Monitoring en onderzoek door inspectie
- Duidelijke opdracht aan het funderend onderwijs

BASISVAARDIGHEDEN WAT VINDEN JULLIE?

KOM IN BEWEGING

Sta op als je het eens bent met de stelling:

Ik ben zelf een goede lezer.

KOM IN BEWEGING

Sta op als je het eens bent met de stelling:

De taalvaardigheid van studenten holt steeds verder achteruit.

KOM IN BEWEGING

Sta op als je het eens bent met de stelling:

*Wat betreft taal en rekenen
is het mbo is vooral reparatieonderwijs.*

Adnan Tekin, voorzitter MBO Raad:

[...] waarschuwt de voorzitter van de MBO Raad voor teveel ‘Haagse verwachtingen’ dat het mbo ook een fundamentele bijdrage gaat leveren aan de vorming op basisvaardigheden.

Mbo moet 100% mbo zijn, geen 25% reparatieonderwijs

“Vergeeten wordt nog wel eens dat het mbo beroepsonderwijs is, net als het hbo. Jongeren en volwassenen, van 16 tot 67, komen bij ons om een vak te leren en een beroepsdiploma te halen, of later om bijvoorbeeld bij te scholen. Dat is andere koek dan algemeen vormend onderwijs.”

Maatschappelijke opgaven van het onderwijs • In deze paragraaf beschrijven we de bijdrage van het **middelbaar beroepsonderwijs** aan het realiseren van de maatschappelijke opgaven. Die zijn:

1. Elke leerling en student verlaat het onderwijs **geletterd en gecijferd**.
2. Elke leerling en student kent zichzelf en heeft geleerd zelfstandig keuzes te maken.
3. Elke leerling en student draagt bij aan sociale samenhang in de samenleving.
4. Elke leerling en student slaagt in het vervolgonderwijs en op de arbeidsmarkt.
5. Elke leerling en student krijgt gelijke kansen en een passend aanbod.

Deze maatschappelijke opgaven zijn een concretisering van de **kerntaken** of kernfuncties van het onderwijs. In het algemeen gaat het dan om kwalificatie, socialisatie en persoonsvorming.

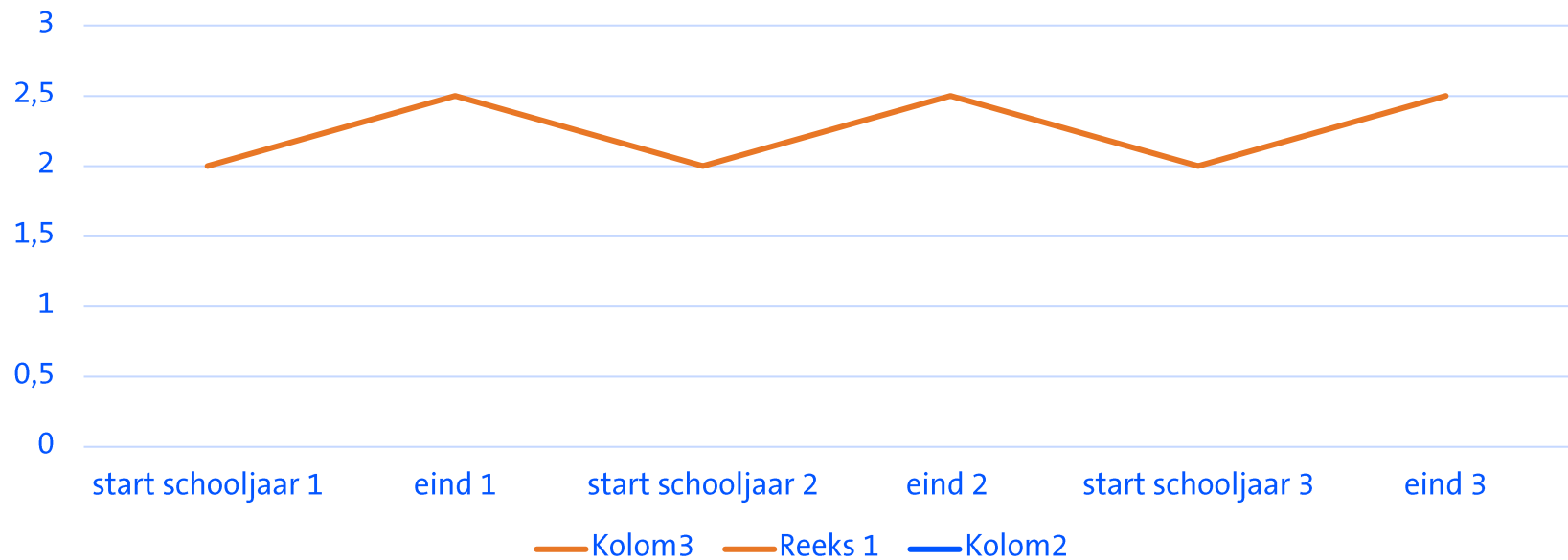
NEDERLANDS IS
HET VOERTUIG VOOR HET
VAK, GEEN
AANHANGWAGEN!

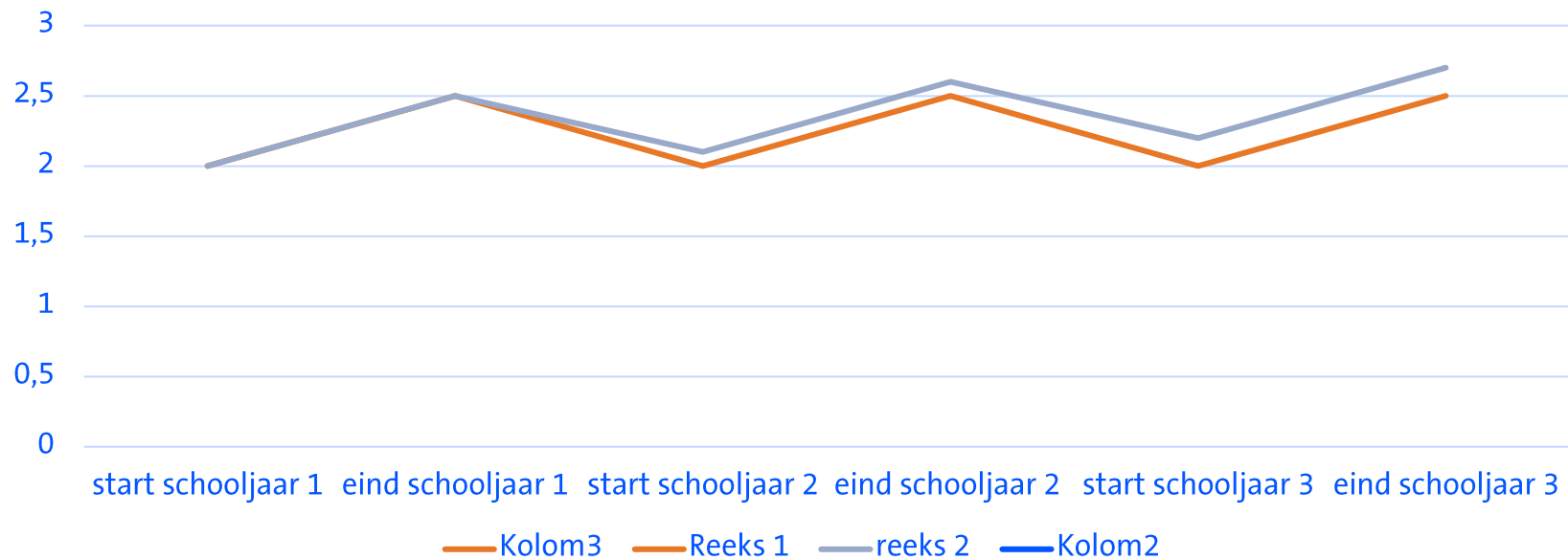
TAAL EN REKENEN VERGEN INTENSIEF ONDERHOUD

Voortgang rekenen
Eerste jaren referentieniveaus

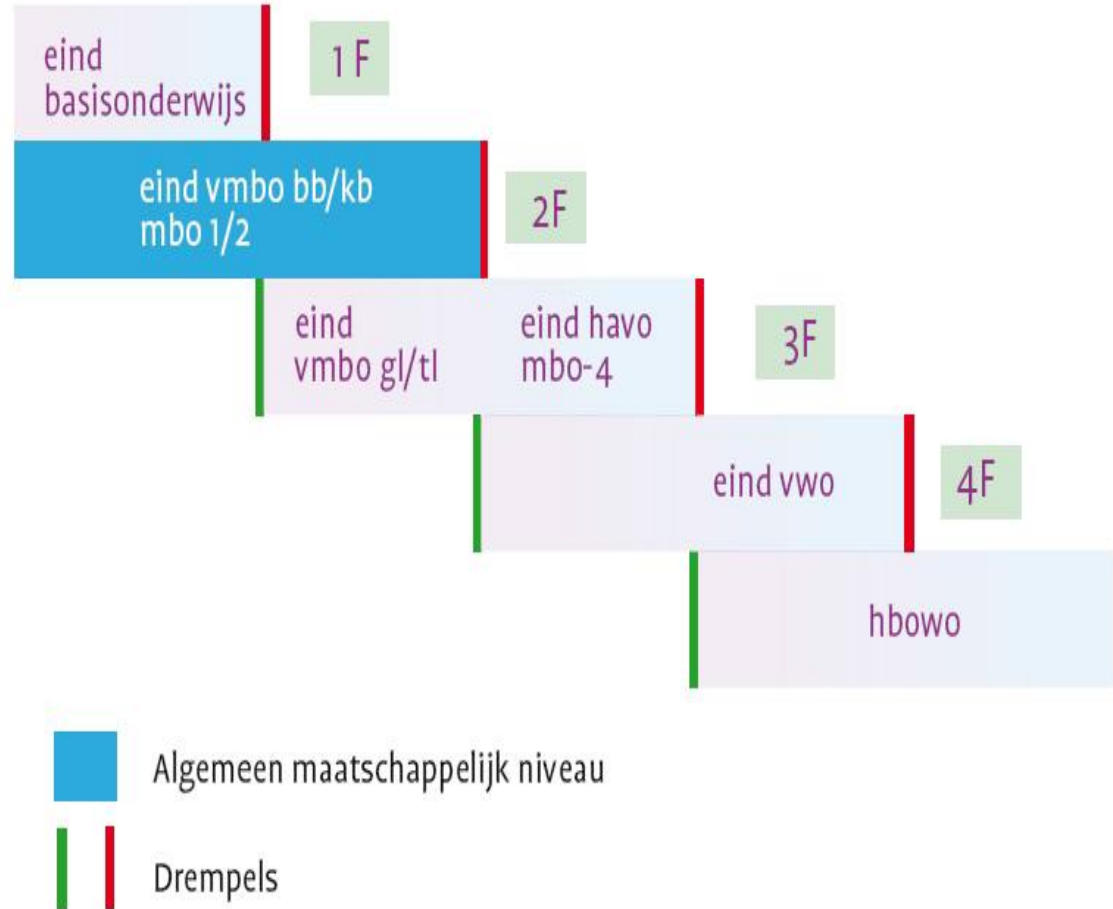
TAAL EN REKENEN VERGEN INTENSIEF ONDERHOUD

Voortgang taal en rekenen
Eerste jaren Referentieniveaus

REFERENTIEKADER TAAL EN REKENEN

TAAL doorlopende
EN REKENEN leerlijnen

ONTWIKKELING (TAAL)VAARDIGHEID

Aanleren / weten / snappen

Oefenen

Toepassen in de praktijk

ONTWIKKELING TAALVAARDIGHEID

Aanleren / weten / snappen

Oefenen

Alleen op de toets gebruiken

ONTWIKKELING TAALVAARDIGHEID

Aanleren / weten / snappen

Oefenen

Toepassen in de praktijk

[https://www.kennisnet.nl/fileadmin/kennisnet/publicatie/Vakmanschap in de 21e eeuw duurzaam en ondernemend mbo.pdf](https://www.kennisnet.nl/fileadmin/kennisnet/publicatie/Vakmanschap_in_de_21e_eeuw_duurzaam_en_ondernemend_mbo.pdf)

REFLECTIE...

In welke situaties kunnen studenten de lesstof van Nederlands direct toepassen?

Hoe kan je het toepassen in dagelijkse (beroeps)situaties stimuleren?

AANSLUITEN BIJ...

Bij een zege komt PSV op zeven punten en blijft het FC Zürich bij de eindafrekening **sowieso** voor. De ploeg van Ruud van Nistelrooij heeft **bovendien** nog de uitwedstrijd tegen Arsenal tegoed. Dit duel werd in september **vanwege** het overlijden van koningin Elizabeth verzet naar 20 oktober.

UITGAAN VAN...

30 MINUTEN LATEN INWERKEN. Het mengsel krijgt eerst een opvallende kleur die steeds donkerder wordt. Na 30 minuten heeft de kleur zich volledig ontwikkeld in de door jou gekozen kleur.

INDIEN JE HEEL LANG HAAR OF HAAR MET KRULLEN HEBT, ADVISEREN WIJ OM DE STANDAARD DOP MET AANBRENGPUNT TE GEBRUIKEN

aangegeven. De afgetekende maat 300-x moet weer gelijk vallen met punt A op de buigtang. **Alvorens** te buigen eerst controleren of het been B van de buigtang in één lijn ligt met de reeds gebogen bocht, daar anders na het buigen de beide bochten niet in één lijn liggen ten opzichte van elkaar.

DRIESLAG TAAL

Slag 3
Extra
ondersteuning

Slag 2
Taallessen Nederlands

Slag 1
Aandacht voor taal in alle vakken

ONDERZOEK KENNISROTONDE

The screenshot shows the homepage of the Kennisrotunde website. At the top left is the Kennisrotunde logo, which includes the text 'NATIONAAL REGISDRCAAR ONDERWIJS ONDERZOEK'. To the right of the logo is a search bar with the text 'Over de Kennisrotonde', a 'Lees voor' button, and a search icon. Below the search bar is a navigation menu with the following items: 'Antwoorden op praktijkvragen', 'Thema's', 'Ervaringsverhalen', 'Ik heb een vraag', 'Hoe werkt de Kennisrotonde?', and 'Webshop'. The main content area features a large photograph of a group of young people. Overlaid on the photograph is a blue text box with the following text: 'Stel je vraag over ontwikkeling, opvoeding of zorg en onderwijs!', 'We hebben jeugdonderzoekers in huis die graag met deze vragen aan de slag gaan.', and a 'Lees meer' button. Below the photograph is a yellow banner with the text 'Kennisrotonde'. At the bottom of the page, there are logos for 'VUB VRIJE UNIVERSITEIT BRUSSEL', '© Kennisrotunde NRO', and 'unesco Chair'.

WAT WERKT?

- Samenhangend curriculum
- Samenwerken aan praktische, relevante doelen voor taal en rekenen
- Feedback op taal- en rekenen plaatsen in (beroeps)context
- Ondersteuning bij opbouw vaardigheid in betekenisvolle taaltaken

BASISVAARDIGHEDEN ONTWIKKELEN IN DE BEROEPSCONTEXT

- Basisvaardigheden in het mbo?
  - ✓ Onverminderd belangrijk
- Hoe ontwikkelen?
  - ✓ Aanleren – oefenen - toepassen
- Onder welke omstandigheden?
  - ✓ Samenwerking en samenhang
  - ✓ Toepassen: zoek, begeleid, stimuleer, evalueer

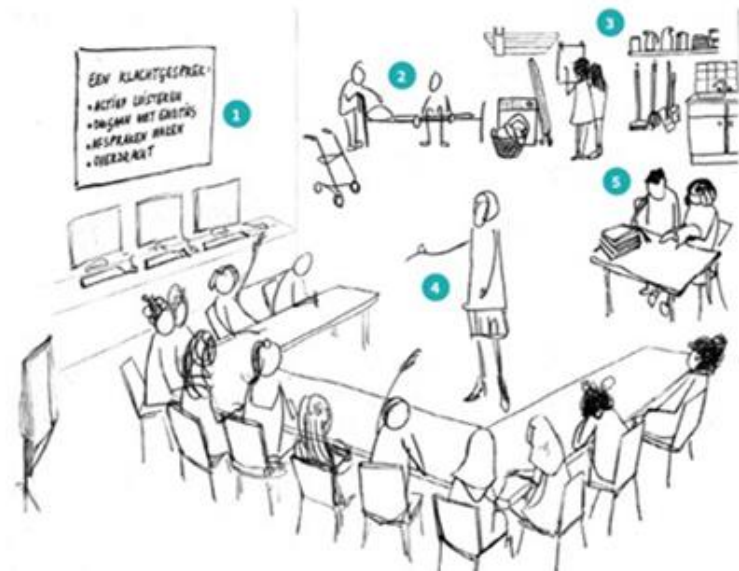
WAAROM

BASISVAARDIGHEDEN ONTWIKKELEN

IN DE BEROEPSCONTEXT

Belang van...

- onderhoud
- motivatie
- toepassen

Adnan Tekin, voorzitter MBO Raad:

“In het mbo ligt de focus op het doorontwikkelen van basisvaardigheden in de beroepscontext.”

DANK VOOR DE AANDACHT

Inge van Meelis

ij.vanmeelis@itta.uva.nl

DOEN WE ERTOE?

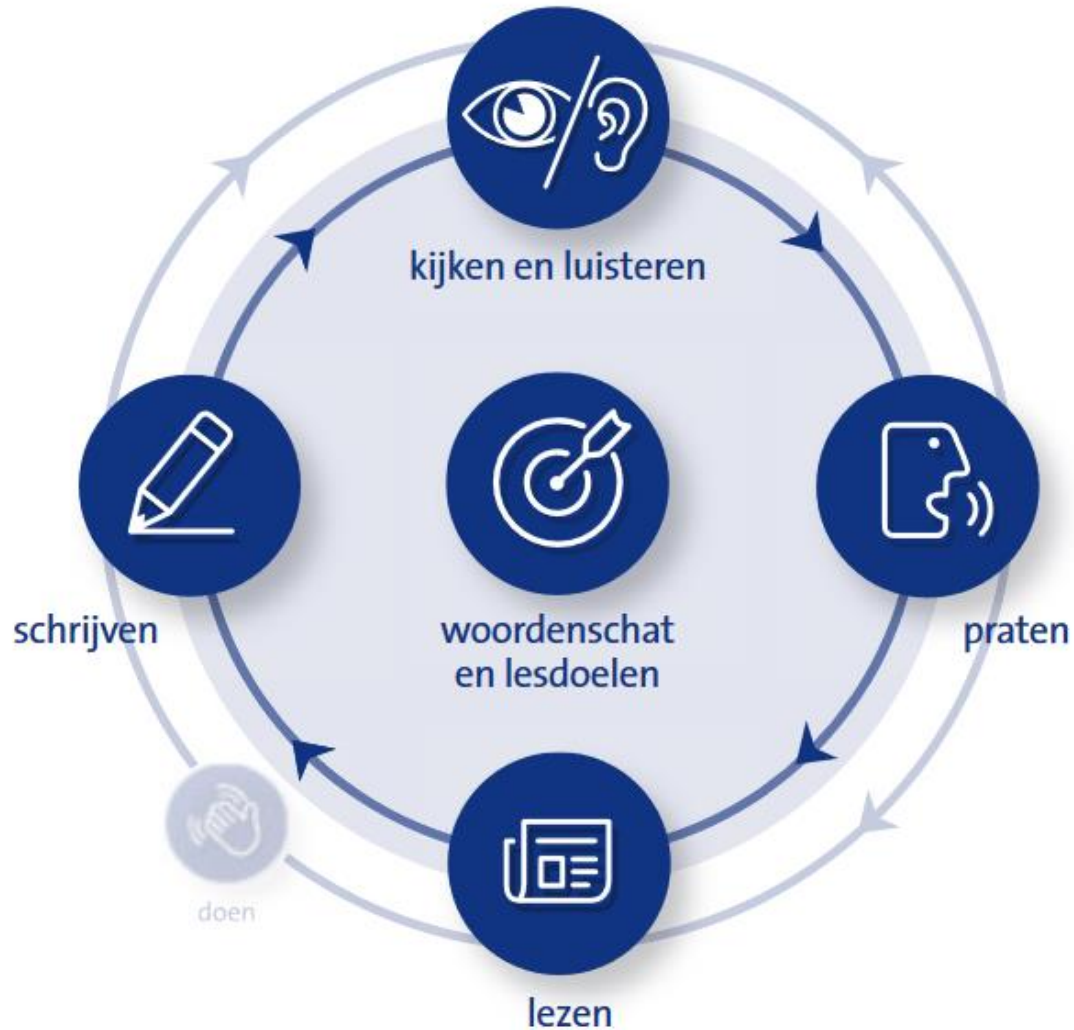
Tabel 1: Overzicht van bepalende factoren en mogelijkheden om de taalontwikkeling onder jongeren te bevorderen

Situatie	Bepalende factoren	Impact	Mogelijkheden ter bevordering taalontwikkeling
Individueel	Auditieve functies	Ja	Training indien mogelijk
	Intelligentie en geheugen	Ja	Training indien mogelijk
	Leesattitude en leesmotivatie	Ja	Leesmotivatie bevorderen
Thuis	Ouders	Ja	Ouderbetrokkenheid
	Omgeving (peers)	Deels	Geen
Onderwijs	Onderwijskwaliteit	Ja	Landelijke kaders voor taalonderwijs / inspelen op diversiteit doelgroep / praktijkgericht i.p.v. toetsgericht / passende leermaterialen en examens
	Schoolkwaliteit	Ja	Actief taalbeleid en taalvisie / leesbevordering / integraal werken
	Docentkwaliteit	Ja	Goede relatie met leerling / constructief lesproces / betekenisvolle leeractiviteiten en materialen

WAAROM CONTEXTRIIK EN BETEKENISVOL?

- Contextrijk betekent:
  - Zien, ervaren
  - Bespreken, nadenken
  - Lezen, verwerken
- Contextrijk geeft gelegenheid om kennis op verschillende manieren op te nemen
- Contextrijk werken zorgt voor dieper begrip en beter onthouden

CONTEXTRIIK EN TAALRIJK: RONDJE VAARDIGHEDEN

ACHT KRACHTIGE (TAAL)LEERSITUATIES

1. Studieteksten en opdrachten lezen
2. Instructie en uitleg begrijpen
3. Samenwerken en overleggen
4. Argumenteren in discussie en betoog
5. Beoordelings- en reflectiegesprekken
6. Presentaties geven
7. Brieven en e-mails schrijven
8. Een verslag of werkstuk schrijven

WAT HEB JE NODIG?

Samenwerking en afstemming tussen de vakken

- Deskundigheid
- Overlegmogelijkheden
- Tijd om ervaring op te bouwen

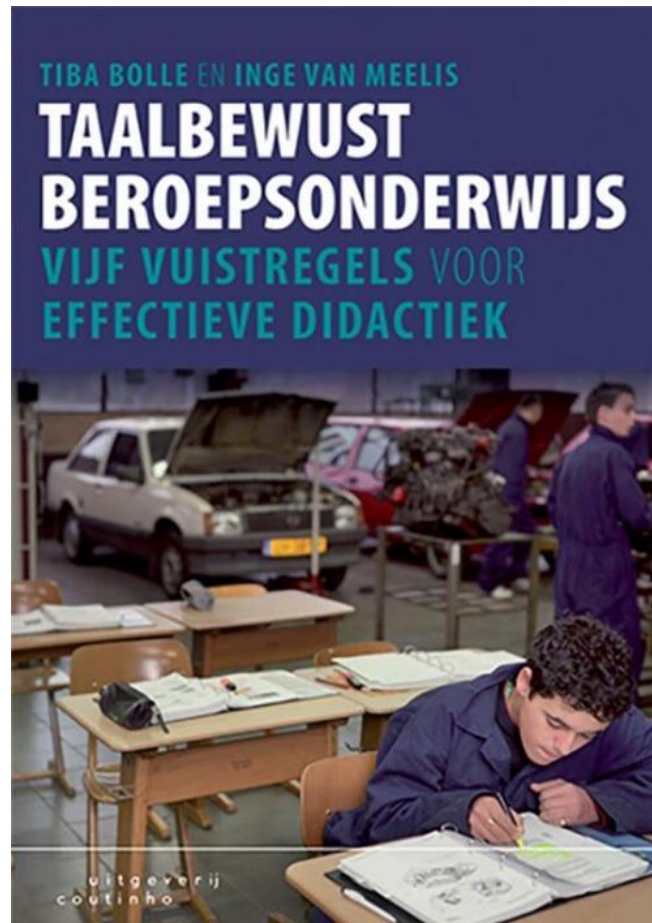

VIJF VUISTREGELS

Effectieve taalontwikkellende didactiek

1. Werk **doelgericht** aan taal en vak tegelijk
2. Zorg voor leerzaam en begrijpelijk **taalaanbod**
3. Werk systematisch aan **woordenschat**
4. Stimuleer **taalgebruik**, toepassing en interactie
5. Geef **feedback** op inhoud en op taal

MEER WETEN?

Tiba Bolle
Inge van Meelis
ITTA / UvA

tiba.bolle@itta.uva.nl

inge.vanmeelis@itta.uva.nl

Taalbewust beroepsonderwijs,
Coutinho 2017

www.itta.uva.nl